

maal; Grunden hertil lader sig ikke klart paapege ud fra det foreliggende Materiale, men der er adskilligt, der tyder paa, at disse Egnes Mangel paa Arbejdsraft skyldes den Omstændighed, at en Del af den arbejdskraftige Befolkning søger bort til bedre Egne — særlig er det tydeligt, at Folk i kendelig Grad strømme sammen i Nærheden af større Arbejdspladser: Købstæder, Stationsbyer, Teglværker o. s. v.; en lignende Bortvandring foregaar endnu tydeligere fra Fæsteegnene hen til nærliggende Selvejeregne, antagelig nærmest af den Grund, at Vansteligheden ved at erhverve Jord tvinger Landarbejderne bort fra Fæsteegnene.

Her synes man altsaa at skulle søge Forklaringen til det Faktum, at der forholdsvis hyppigt klages over Arbejdsløshed fra Kommuner med — eller i Nærheden af — Stationsbyer og større Arbejdspladser af forskellig Art, ligesom der ogsaa er mere Arbejdsløshed end almindeligt i de Selvejeregne, der maa antages at modtage den fra Fæsteegnene bortdragende Befolkning.

I Overensstemmelse med, hvad Erfaringen viser, fremgaar det ogsaa af det foreliggende Materiale, at det som Regel er forholdsvis vansteligt at faa Jord i Nærheden af Stationer og større Byer, hvad formentlig kun kan skyldes den Omstændighed, at Jorden paa slige Steder er forholdsvis dyr, idet Erfaringen taler imod, at der paa slige Pladser — saaledes som i Fæsteegnene — skulde være ringere Tilbøjelighed til Udparcellering, der gjorde Erhvervelsen af Husmandslodder vanstelig; i øvrigt er det jo ogsaa ganske naturligt, at Befolkningens Ophobning paa disse Steder bringer forøget Efterværgefter Jord og dermed højere Priser.

Denne Art Vanstelighed ved at faa Jord til Husmandslodder maa imidlertid antages at blive uden Indflydelse, naar Spørgsmaalet er om Gennemførelsen af den paatænkte Foranstaltning, idet det viser sig, at man i det hele og store ikke paa disse Steder nærer noget Ønske om flere Huslodder — der er aabenbart Smaakaarsfolk nok i Forvejen, og det synes end ikke, at man her kunde ønske udlagt Huslodder af en saadan Størrelse, at de kunde ernære en Familie. Heraf kan man dog ikke udele den Slutning, at man ikke anser den paatænkte Foranstaltnings Gennemførelse for heldig paa de Steder, hvor der er forholdsvis stor Arbejdsløshed; thi gaar man bort fra Stationerne, Byerne o. s. v. ud til de faa Landkommuner i strengere Forstand, hvor der findes mere end almindelig Arbejdsløshed, vil man se, at Sogneraadene der ere meget tilbøjelige til at antage, at Udlæggelse af en Del Huslodder vilde være til Gavn. Grunden til denne forskelligartede Opfattelse maa formentlig søges deri, at Sogneraadene ønske fremhævet, at det kun er de egentlige Landarbejdere, der formaa at drage den fulde Fordel af de paatænkte Huslodder, medens de Arbejdere, der for en stor Del maa søge deres Erhverv ved anden Beskæftigelse, som de særegne Arbejdspladser, Byer o. s. v. føre med sig, ikke i saa stor Udstrækning ønskes tagne i Betragtning ved en eventuel lettere Afgang til Erhvervelse af Jordlodder.

Angaaende Arbejdsløshedens Indflydelse paa Ønsket om Udlægning af ny Huslodder er det endvidere værd at lægge Mærke til, at man snarere anser en saadan Foranstaltning for formaalstjenlig paa Steder med mere temporær end paa Steder med mere permanent Arbejdsløshed, hvad der aabenbart vil sige det samme som, at det særlig er paa de Steder, hvor de større Landbrug kunne faa Husmanden en Del Arbejde, man anser det for heldigt at faa ham noget Jord at syse med i den Tid, han kan faa tilovers dertil.*)

Hovedresultaterne af det foregaaende kunne i Korthed udtrykkes saaledes: Ønsket om, at der aabnes jordløse Husmænd og Indsiddere samt ældre, hæderlige Tjenestefolk lettere Afgang til Erhvervelse af en lille Jordlod, er fornemmelig baaret frem af tre virkende Aarsager:**)

*) Hvorvel det foreliggende Materiale intet siger derom, er det klart, at Ønsket om den paatænkte Foranstaltnings Gennemførelse vil være i høj Grad afhængig af, om den vil bringe flere Smaakaarsfolk til Kommunen, eller om det kun bliver de alt tilstedeværende, der komme i Betragtning ved den eventuelle lettere Afgang til Huslodder. Saa vidt skønnes, ere Besvarelserne dog som oftest givne under den Forudsætning, at den paatænkte Foranstaltning vil fremkalde en sørgelose af de paagældende Kommunes arbejdende Befolkning.

**) Der maa man tillige være sig bevidst, at der — hvad mange af de indkomne Besvarelser antyde — kan være endnu andre Aarsager, der ligge uden for det statistiske Omraade, f. Eks. Ønsket om at tilvejebringe bedre Hjem for den opvoksende Ælgt.